

Social- och hälsovårdsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om överföring av pensionsrätt mellan arbetspensionssystemet i Finland och Europeiska gemenskapernas pensionssystem

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om överföring av pensionsrätt mellan arbetspensionssystemet i Finland och Europeiska gemenskapernas pensionssystem (RP 103/2021 rd): Ärendet har remitterats till social- och hälsovårdsutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört (distanskontakt)

- regeringsråd Henna Huhtamäki, social- och hälsovårdsministeriet
- enhetschef Saija Nurminen, utrikesministeriet
- utvecklingschef Minna Levander, Pensionskyddscentralen
- chef för juridiska ärenden Jussi-Pekka Rantanen, Keva
- ordförande Stefan Lee, Ulkoasiainhallinnon virkailijayhdistys UHVY ry.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- statsrådets kansli
- Akava ry
- Finlands näringsliv rf
- STTK rf
- Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att lagen om överföring av pensionsrätt mellan arbetspensionssystemet i Finland och Europeiska gemenskapernas pensionssystem ändras.

Överföring av pensionsrätt från Europeiska unionens pensionssystem till arbetspensionssystemet i Finland förutsätter att en person har överfört sin i Finland tidigare intjänade pensionsrätt till Europeiska unionens pensionssystem. Enligt förslaget kan en person som omfattas av tillämpningsområdet för Europeiska unionens personalförordning och som inte har fått rätt till pension som

Betänkande ShUB 24/2021 rd

anställd hos Europeiska unionen överföra det försäkringsmatematiska värde som motsvarar hela den pensionsrätt som intjänats i Europeiska unionens pensionssystem till arbetspensionssystemet i Finland. Enligt förslaget är en överföring således möjlig också för personer som har varit anställda för viss tid inom Europeiska unionen. Det föreslås att en ytterligare förutsättning för överföring är att personen före överföringen har tjänat in pension i arbetspensionssystemet i Finland.

Syftet med förslaget är att förtydliga och förenkla överföringen av pensionsrättigheter till arbetspensionssystemet i Finland för personer som har varit anställda inom Europeiska unionen. Samtidigt föreslås att det görs vissa lagtekniska ändringar och en författningsöversyn som syftar till att modernisera regleringen.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 januari 2022.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Enligt den gällande lagen om överföring av pensionsrätt mellan arbetspensionssystemet i Finland och Europeiska gemenskapernas pensionssystem (165/1999) ska pensionsrätten först överföras från arbetspensionssystemet i Finland till unionens system för att det senare ska vara möjligt att återföra rättigheterna. Enligt Europeiska unionens personalförordning förutsätter en överföring från det nationella systemet till unionens pensionssystem att personen i fråga blir fast anställd. Det betyder att personer som är anställda för viss tid inom unionen inte kan överföra sina pensionsrättigheter till unionens pensionssystem och således inte heller från unionens system till pensionssystemet i Finland. I dessa situationer kan pensionsrätten överföras endast till ett privat pensionsförsäkringssystem eller en privat pensionsfond. I Finland finns det en privat aktör som tillhandahåller sådan grupp pensionsförsäkring som lämpar sig för pensionsöverföring från Europeiska unionen.

Syftet med propositionen är att förtydliga och förenkla bestämmelserna om överföring av pensionsrättigheter till systemet i Finland för personer som har varit anställda inom Europeiska unionen. Syftet är också att bättre än för närvarande trygga bevarandet av en persons pensionsrättigheter i en situation där personen inte har fått rätt till pension från Europeiska unionens pensionssystem och han eller hon har försäkrade arbets- eller förvärvsinkomster inom arbetspensionssystemet i Finland. Social- och hälsovårdsutskottet välkomnar att en överföring av pensionsrätt på grund av de föreslagna ändringarna är möjlig också för personer som har varit anställda för viss tid inom Europeiska unionen. Utskottet tillstyrker lagförslaget. Utskottet föreslår en teknisk precisering i den finska texten i lagens ikraftträdandebestämmelse.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Social- och hälsovårdsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 103/2021 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Lag

om ändring av lagen om överföring av pensionsrätt mellan arbetspensionssystemet i Finland och Europeiska gemenskapernas pensionssystem

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om överföring av pensionsrätt mellan arbetspensionssystemet i Finland och Europeiska gemenskapernas pensionssystem (165/1999) lagens rubrik, 1 och 3 §, rubriken för 2 kap. samt 4 § 1 mom., 5, 7, 9 och 10 §, 11 § 1 mom., rubriken för 3 kap. samt 12, 13, 15 och 16 §, av dem 1 och 9 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 687/2006, 3 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 228/2002, 4 § 1 mom. sådant det lyder i lag 687/2006, 12 § sådant det lyder i lagarna 228/2002 och 1264/2016 samt 13 § sådan den lyder i lag 1264/2016, som följer:

Lag om överföring av pensionsrätt mellan arbetspensionssystemet i Finland och Europeiska unionens pensionssystem

1 §

Lagens tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på överföring av pensionsrätt mellan arbetspensionssystemet i Finland och Europeiska unionens pensionssystem enligt bilaga VIII till förordning nr 31 (EEG), 11 (EKSG) om tjänsteföreskrifter för tjänstemän och anställningsvillkor för övriga anställda i Europeiska ekonomiska gemenskapen och Europeiska atomenergigemenskapen, sådan den lyder ändrad i rådets förordning (EEG, Euratom, EKSG) nr 259/68 om fastställande av tjänsteföreskrifter för tjänstemännen i Europeiska gemenskaperna och anställningsvillkor för övriga anställda i dessa gemenskaper samt om införande av särskilda tillfälliga åtgärder beträffande kommissionens tjänstemän, nedan personalförordningen.

Den i 1 mom. avsedda överföringen till Europeiska unionen gäller pensionsrätt som en person har tjänat in i arbetsavtals- eller tjänsteförhållanden eller i andra anställningsförhållanden eller på basis av företagarkerksamhet enligt de lagar, det pensionsreglemente eller de pensionsstadgor som nämns i 8 § 4 mom. i lagen om pension för arbetstagare (365/1961) sådant det lydte när lagen om pension för arbetstagare trädde i kraft, eller med stöd av lagen om pension för arbetstagare (395/2006).

Den i 1 mom. avsedda överföringen till arbetspensionssystemet i Finland gäller pensionsrätt som en person har tjänat in genom tjänstgöring i Europeiska unionen enligt personalförordningen.

Betänkande ShUB 24/2021 rd

3 §

Förbindelseorgan

Pensionsskyddscentralen är det förbindelseorgan som sköter de uppgifter som omfattas av tillämpningsområdet för denna lag.

Som förbindelseorgan ska Pensionsskyddscentralen särskilt

1) med Europeiska unionens administration komma överens om de åtgärder som överföringen av pensionsrätten föranleder och vidta dessa åtgärder,

2) på basis av de behöriga pensionsanstalternas beslut ge ett sammandrag av de intjänade pensionsrättigheterna,

3) meddela beslut om såväl överföringsbeloppet och räntan på det som de behöriga pensionsanstalternas finansieringsandelar,

5) hos den behöriga pensionsanstalt som är skyldig att betala pensionen ta ut dess andel av det belopp som överförs till Europeiska unionens pensionssystem, samt

6) övervaka att pensionsrättigheter som överförs enligt 3 kap. på behörigt sätt överförs till arbetspensionssystemet i Finland.

Pensionsskyddscentralen har trots sekretessbestämmelserna rätt att av de behöriga pensionsanstalterna få de upplysningar den behöver för skötseln av uppgifterna som förbindelseorgan samt att lämna Europeiska unionen sådana upplysningar som behövs för verkställigheten av denna lag.

2 kap.

Överföring av pensionsrätt till Europeiska unionen

4 §

Rätten till överföring och pensionsrätt som överförs

En person som avses i personalförordningen har enligt den förordningen och denna lag rätt att till Europeiska unionens pensionssystem överföra pensionsrätt som avses i 1 § 2 mom.

5 §

Beloppet av den pensionsrätt som överförs

Beloppet av den pensionsrätt som överförs motsvarar kapitalvärdet på den pensionsrätt som avses i 4 §. Kapitalvärdet beräknas enligt de grunder som det behöriga ministeriet fastställer på framställning av Pensionsskyddscentralen.

Betänkande ShUB 24/2021 rd

7 §

Kalkyl över pensionsrätten

Efter att av Europeiska unionens administration ha fått meddelande om ansökan om överföring av pensionsrätten, begär Pensionsskyddscentralen av de behöriga pensionsanstalterna ett beslut om sökandens pensionsrättigheter enligt 4 § samt ger sökanden ett sammandrag av dessa och av överföringsbeloppet enligt förhandskalkylen. Pensionsskyddscentralen sänder förhandskalkylen för kännedom till Europeiska unionens administration.

9 §

Hur överföringen genomförs

Pensionsskyddscentralen meddelar beslut om det belopp som ska överföras till Europeiska unionen och som består av överföringsbeloppet och den ränta som enligt 6 § beräknas på det. Beslutet meddelas efter det att de beslut som avses i 7 § har vunnit laga kraft eller, om ansökan gjorts om undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut, efter det att besvärinstansen har gett sitt avgörande i saken.

Pensionsskyddscentralen meddelar dessutom beslut om finansieringsandelarna när det gäller överföringsbeloppet och räntan på det. Finansieringsandelarna och betalningen av dem bestäms enligt de grunder som avses i 5 §.

Pensionsskyddscentralen överför till Europeiska unionen överföringsbeloppet jämte ränta efter att de beslut som avses i denna paragraf har vunnit laga kraft. För överföringen tar Pensionsskyddscentralen hos de behöriga pensionsanstalterna ut överföringsbeloppet inklusive ränta.

10 §

Rättsverkningarna av en överföring till Europeiska unionens pensionssystem

Ett arbets- eller tjänsteförhållande eller annat anställningsförhållande eller företagarkerksamhet som den överförda pensionsrätten har grundat sig på, anses vid tillämpningen av de lagar, det pensionsreglemente eller de pensionsstadgor som avses i 1 § 2 mom. ha upphört senast vid utgången av den dag som föregått beräkningsdagen för överföringsbeloppet. Tiden före upphörandet berättigar, efter att överföringen av pensionsrätten till Europeiska unionens pensionssystem har ägt rum, inte längre till pension från arbetspensionssystemet i Finland.

11 §

Ändringssökande och undanröjande av beslut

En part som är missnöjd med en pensionsanstalts beslut eller med Pensionsskyddscentralens beslut om den pensionsrätt som överförs och om finansieringsandelarna får söka ändring i beslutet med iakttagande av de lagar, det pensionsreglemente eller de pensionsstadgor som avses i 1 § 2 mom. Besvärsskriften ska lämnas in till Pensionsskyddscentralen inom besvärstiden. Om besvären gäller ett beslut av en pensionsanstalt, räknas besvärstiden från den dag då parten har fått del

Betänkande ShUB 24/2021 rd

av det i 7 § avsedda sammandraget. Pensionsskyddscentralen ska sända besvären till den pensionsanstalt som meddelat beslutet för behandling.

3 kap.

Överföring av pensionsrätt till arbetspensionssystemet i Finland

12 §

Överföring av pensionsrätt till arbetspensionssystemet i Finland

En person har rätt till överföring av pensionsrätten från Europeiska unionens pensionssystem till arbetspensionssystemet i Finland, om personens tjänstgöring i Europeiska unionen upphör utan att personen på basis av tjänstgöringen får rätt till framtida pension. En förutsättning för överföringen är att den pension som personen före överföringen tjänat in i enlighet med arbetspensionslagar som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare är större än det minimibelopp av i lagen om pension för arbetstagare föreskriven pension som pensionsanstalten kan betala ut som ett engångsbelopp utan pensionstagarens samtycke. En person som tidigare överfört sin pensionsrätt från arbetspensionssystemet i Finland till Europeiska unionens pensionssystem har rätt att återföra pensionsrätten till arbetspensionssystemet i Finland.

Det belopp som överförs från Europeiska unionen till arbetspensionssystemet i Finland är det kapitalvärde som motsvarar hela den pensionsrätt som tjänats in enligt Europeiska unionens pensionssystem.

Som kapitalvärde för pensionsrätt som enligt 1 mom. överförs till arbetspensionssystemet i Finland används det belopp som avses i 2 mom. Utifrån kapitalvärdet beräknas pensionsrätten enligt de grunder som avses i 5 §. Dessa pensionsrättigheter sköts av Keva på samma sätt som de pensionsrättigheter som grundar sig på statlig anställning. Det belopp som överförs intäktsförs till Statens pensionsfond.

13 §

Rättsverkningarna av en överföring till arbetspensionssystemet i Finland

På basis av en pensionsrätt som överförs till arbetspensionssystemet i Finland har en person rätt till pension enligt pensionslagen för den offentliga sektorn (81/2016) så att rätten att gå i ålderspension bestäms i enlighet med 10 § i den lagen. Vid bestämmande av pension som beviljas på basis av en pensionsrätt som har överförs till arbetspensionssystemet i Finland räknas inte den återstående tid som avses i 83 § i pensionslagen för den offentliga sektorn som till pension berättigande tid, och det belopp som har överförs till arbetspensionssystemet i Finland beaktas inte i de inkomster för återstående tid som avses i 88 § i den lagen.

Betänkande ShUB 24/2021 rd

15 §

Överenskommelse med Europeiska unionens administration

Det behöriga ministeriet har rätt att med Europeiska unionens administration träffa en överenskommelse, där det avtalas om de åtgärder som hänför sig till överföringen.

16 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 mars 1999.

En sådan överenskommelse med Europeiska unionens administration som avses i denna lag kan träffas efter att denna lag har trätt i kraft.

Vad som i denna lag föreskrivs om överföring av pensionsrätt till Europeiska unionen, tillämpas retroaktivt från och med den 1 januari 1995 på en person som när denna lag träder i kraft är anställd vid en av Europeiska unionens institutioner.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Vad som i 12 § 1 mom. i denna lag föreskrivs om den pension som tjänats in som utgör en förutsättning för överföring av pensionsrätt till Finland tillämpas på de ansökningar om överföring av pensionsrätt som görs den 1 januari 2022 eller därefter. Om pensionsrätten har överförts till Europeiska unionen, tillämpas inte den gräns som förutsätts i 12 § 1 mom. i denna lag.

Betänkande ShUB 24/2021 rd

Helsingfors 6.10.2021

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Markus Lohi cent
vice ordförande Mia Laiho saml
medlem Pekka Aittakumpu cent
medlem Kim Berg sd
medlem Kaisa Juuso saf
medlem Arja Juvonen saf
medlem Noora Koponen gröna
medlem Terhi Koulumies saml
medlem Merja Kyllönen vänst
medlem Aki Lindén sd
medlem Hanna-Leena Mattila cent (delvis)
medlem Ilmari Nurminen sd
medlem Veronica Rehn-Kivi sv
medlem Minna Reijonen saf
medlem Heidi Viljanen sd
medlem Sofia Virta gröna.

Sekreterare var

utskottsråd Sanna Pekkarinen.